

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

TEKSTILĖS GAMINIŲ PRIEŽIŪROS DARBUOTOJO RENGIMO STANDARTAS

Profesinio išsilavinimo lygis – trečiasis

Vilnius, 2008

Parengta Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos lėšomis,
įgyvendinant projektą Nr. BPD2004-ESF-2.4.0-01-04/0156
„Nacionalinės profesinio rengimo standartų sistemos plėtra“

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro 2007 m. spalio 8 d.
įsakymu Nr. ISAK-1970/A1-279

TEKSTILĖS GAMINIŲ PRIEŽIŪROS DARBUOTOJO RENGIMO STANDARTAS

I. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO REKVIZITAI

1. Profesinio išsilavinimo lygis – trečiasis.
2. Valstybinis kodas – S381401.
3. Suteikiama kvalifikacija – tekstilės gaminių priežiūros darbuotojas.
4. Bazinis išsilavinimas – pagrindinis.

II. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO TURINYS

5. Trumpas profesinės veiklos aprašymas:

5.1. Tekstilės gaminių priežiūros darbuotojo rengimo standartas (toliau – Standartas) parengtas atsižvelgus į tekstilės gaminių ir aprangos taisymo ir valymo darbdavių reikalavimus šiuolaikiniam darbuotojui, darbo rinkos pokyčius ir Standarto rengimo darbo grupės atliktus kvalifikacijos tyrimų rezultatus.

5.2. Asmuo, baigęs Standarto reglamentuojamą tekstilės gaminių priežiūros darbuotojo mokymo programą, įgyja profesinių kompetencijų šiose veiklos srityse: tekstilės gaminių priežiūros paslaugos užsakymo priėmimas; tekstilės gaminių priežiūros technologijų parinkimas; tekstilės gaminių priežiūros darbų atlikimas.

5.3. Tekstilės gaminių priežiūros darbuotojas priima užsakymus tekstilės gaminiams atnaujinti, taisyti, valyti, skalbti ir lyginti. Jis nustato tekstilės gaminių būklę ir defektus. Vertina tekstilės gaminių rūšį (drabužiai, galanterija, tekstilės dirbiniai), gaminio paskirtį, konstrukciją, tekstilės gaminių medžiagų sandarą. Su užsakovu derina tekstilės gaminio būklę ir defektus, parenka tinkamus priežiūros būdus. Tekstilės gaminių priežiūros darbuotojas išmano medžiagų rūšis (austinės, megztinės, oda, kailis), žino jų savybes, struktūrą, ir parenka tekstilės gaminių priežiūros būdą, priemones ir įrankius. Tekstilės gaminių priežiūros darbuotojas atlieka tekstilės gaminių taisymą (susiuvimą, lopymą, adymą, klįjavimą), valymą (sausąjį ir šlapiąjį), skalbimą, lyginimą, pakavimą.

5.4. Tekstilės gaminių priežiūros darbuotojas moka saugiai naudotis tekstilės gaminių priežiūros įranga (siuvimo, drėgninio šiluminio apdorojimo, valymo, skalbimo), įrenginiais ir rankomis atliekamų darbų įrankiais ir priemonėmis. Žino jų darbo režimus ir gali tinkamai parinkti pagal tekstilės gaminių rūšį.

5.5. Tekstilės gaminių priežiūros darbuotojas žino pagrindinius profesinės etikos reikalavimus ir juos taiko bendraudamas su užsakovu.

5.6. Tekstilės gaminių priežiūros darbuotojas dirba įmonėse, teikiančiose tekstilės gaminių priežiūros paslaugas (taisymo ir atnaujinimo, valymo, skalbimo, lyginimo), gali atlikti priežiūros darbus prekybos įmonėse.

5.7. Tekstilės gaminių priežiūros darbuotojo profesijai reikalingos svarbiausios asmeninės savybės: darbštumas, atsakingumas, tvarkingumas, punctualumas, lankstumas, sąžiningumas, atidumas, kruopštumas.

6. Tekstilės gaminių priežiūros darbuotojo tikslas – atlikti tekstilės gaminių priežiūros paslaugas.

7. Tekstilės gaminių priežiūros darbuotojo veiklos sritys, kompetencijos pateikiamos Standarto 1 priede.

8. Tekstilės gaminių priežiūros darbuotojo kompetencijų ribos, mokymo tikslai, kompetencijų vertinimas pateikiami Standarto 2 priede.

9. Sėkmingam tekstilės gaminių priežiūros darbuotojo darbui reikalingi šie bendrieji gebėjimai:

- 9.1. komunikabilumas;
- 9.2. problemų sprendimas;
- 9.3. kolektyvinis darbas;
- 9.4. kūrybiškumas.

10. Baigiamasis kvalifikacijos vertinimas:

10.1. Tekstilės gaminių priežiūros darbuotojo kvalifikacija suteikiama mokiniui, baigusiam visą mokymo programą, įgijusiam Standarte apibrėžtas kompetencijas ir gavusiam teigiamą baigiamąjį kvalifikacijos įvertinimą.

10.2. Vadovaujantis Standarte įvardytais kompetencijų vertinimo kriterijais tikrinamos ir įvertinamos:

- 10.2.1. mokymo procese – visos Standarte apibrėžtos kompetencijos;
- 10.2.2. baigiamojo kvalifikacijos vertinimo metu – pasirinktos kompetencijos.

10.3. Baigiamojo kvalifikacijos vertinimo organizavimą ir vykdymą, dokumentų išdavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.

**TEKSTILĖS GAMINIŲ PRIEŽIŪROS DARBUOTOJO VEIKLOS SRITYS IR
KOMPETENCIJOS**

Veiklos sritys	Kompetencijos
1. Tekstilės gaminių priežiūros paslaugos užsakymo priėmimas	1.1. Nustatyti tekstilės gaminių sandarą, savybes ir defektus 1.2. Vertinti paslaugos teikimo rūši 1.3. Priimti ir forminti paslaugos užsakymą 1.4. Bendrauti su klientais
2. Tekstilės gaminių priežiūros technologijų parinkimas	2.1. Parinkti tinkamus tekstilės gaminių priežiūros būdus 2.2. Parinkti tinkamas tekstilės gaminių priežiūros priemones 2.3. Parinkti ir naudoti tinkamus tekstilės gaminių priežiūros įrankius ir įrangą 2.4. Rengti įrankius, įrangą ir priemones darbui
3. Tekstilės gaminių priežiūros darbų atlikimas	3.1. Atnaujinti ir taisyti tekstilės gaminius 3.2. Valyti tekstilės gaminius 3.3. Skalbti tekstilės gaminius 3.4. Lyginti tekstilės gaminius 3.5. Pakuoti tekstilės gaminius 3.6. Saugiai dirbti tekstilės gaminių priežiūros įrankiais, įranga ir priemonėmis

Tekstilės gaminių priežiūros darbuotojo rengimo standarto
2 priedas

TEKSTILĖS GAMINIŲ PRIEŽIŪROS DARBUOTOJO KOMPETENCIJŲ RIBOS, MOKYMO TIKSLAI IR KOMPETENCIJŲ VERTINIMAS

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Mokymo tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
1. Tekstilės gaminių priežiūros paslaugos užsakymo priėmimas	1.1. Nustatyti tekstilės gaminių sandarą, savybes ir defektus	Tekstilės gaminių sandaros (natūralių, dirbtinių, sintetinių ir kt. pluoštų) nustatymas organoleptiniu būdu. Tekstilės gaminių savybės (naudojimo savybės, medžiagų savybės ir kt.). Tekstilės gaminių defektai (įplyšimai, sugedusi furnitūra, dėmės ir kt.).	1.1.1. Nustatyti tekstilės gaminių pluoštinę sandarą	Nustatyta tekstilės gaminių pluoštinė sandara. Apibūdintos tekstilės gaminių savybės. Išvardyti dažniausiai pasitaikantys tekstilės gaminių defektai. Atpažinti defektai ir parinkti racionaliausi taisymo būdai.
			1.1.2. Nustatyti tekstilės gaminių būklę įvertinant gaminių savybes	
1.1.3. Žinoti ir pažinti tekstilės gaminių defektus				
1.1.4. Žinoti defektų atsiradimo priežastis ir parinkti galimus taisymo būdus				
	1.2. Vertinti paslaugos teikimo rūši	Paslaugos teikimo rūšys (skubus, terminuotas, nuolatinis, su garantija ar be jos ir kt.). Tekstilės gaminių rūšiavimas, dėmių rūšių (pagal kilnę, tirpumą ir kt.) žymėjimas.	1.2.1. Tinkamai įvertinti paslaugos teikimo rūši	Atsižvelgus į tekstilės gaminio defekto rūši parinktos paslaugos. Argumentuotai išaiškintos parinktų paslaugų teikimo rūšys. Apibūdintas tekstilės gaminių dėmių žymėjimas.
			1.2.2. Argumentuotai išaiškinti klientui paslaugos teikimo rūši	
			1.2.3. Žinoti tekstilės gaminių dėmių žymėjimo simbolius	
			1.2.4. Rūšiuoti tekstilės gaminius	

				Pademonstruotas tekstilės gaminių rūšiavimas.
	1.3. Priimti ir forminti paslaugos užsakymą	Paslaugos užsakymo priėmimas (paslaugos suderinimas su klientu, dokumentų užpildymas: sutarties su garantija ar be jos pasirašymas)	1.3.1. Pildyti paslaugos užsakymo priėmimo dokumentus 1.3.2. Rengti sutartį dėl tekstilės gaminių garantijos	Pademonstruotas paslaugos užsakymo priėmimas užpildant priėmimo dokumentus
	1.4. Bendrauti su klientais	Bendravimo kultūra (taisyklinga kalba, mandagus elgesys, pagarba klientui ir kt.)	.1.1. Išmanyti dalykinę terminologiją ir kalbos kultūros reikalavimus .1.2. Žinoti profesinės etikos reikalavimus	Pademonstruotas užsakymo priėmimas valstybine kalba, laikantis profesinės etikos ir kalbos kultūros reikalavimų, vartojant dalykinę terminologiją
2. Tekstilės gaminių priežiūros technologijų parinkimas	2.1. Parinkti tinkamus tekstilės gaminių priežiūros būdus	Tekstilės gaminių priežiūros būdai: taisymas, valymas, skalbimas, lyginimas. Tekstilės gaminių priežiūros būdo technologinė eiga (technologinės procesų schemas).	2.1.1. Išmanyti tekstilės gaminių priežiūros būdus: taisymą, valymą, skalbimą, lyginimą 2.1.2. Žinoti tekstilės gaminių priežiūros būdo technologinę eigą	Parinktas konkrečiam tekstilės gaminiui priežiūros būdas. Sudaryta konkrečiam tekstilės gaminiui priežiūros būdo technologinė eiga.
	2.2. Parinkti tinkamas tekstilės gaminių priežiūros priemones	Tekstilės gaminių priežiūros simboliai (skalbimo, valymo, lyginimo, džiovinimo). Tekstilės gaminių priežiūros priemonės (pagal paskirtį, cheminę sudėtį ir veikimą, kt.).	2.2.1. Atpažinti ir mokėti skaityti tekstilės gaminių priežiūros simbolius (skalbimo, valymo, lyginimo, džiovinimo) 2.2.2. Žinoti tekstilės gaminių priežiūros priemonių cheminę sudėtį, veikimą ir naudojimo galimybes 2.2.3. Parinkti tekstilės gaminių	Paaiškinti konkretūs tekstilės gaminių priežiūros simboliai. Parinktos tekstilės gaminių priežiūros priemonės pagal medžiagos rūšį.

			priežiūros priemonės pagal medžiagos rūšį (audiniai, megztos medžiagos, dirbtinė ir natūrali oda, dirbtinis ir natūralus kailis)	
2.3. Parinkti ir naudoti tinkamus tekstilės gaminių priežiūros įrankius ir įrangą	Tekstilės gaminių priežiūros įrankiai (siuvimo, taisymo) ir įrenginiai (valymo, skalbimo, lyginimo). Tekstilės gaminių priežiūros įranga (rankinė, mechaninė, elektrinė, buitinė, pramoninė). Įrangos paskirtis: valymo, drėgninio šiluminio apdorojimo, skalbimo, lyginimo. Tekstilės gaminių priežiūros įrankių, įrangos parinkimas pagal parinktą priežiūros būdą.	2.3.1. Žinoti tekstilės gaminių priežiūros įrankius, įrenginius ir įrangą, jos paskirtį, technines savybes	Išvardyti tekstilės gaminių priežiūros įrankiai, įrenginiai ir įranga, aptarta jų paskirtis, techninės savybės. Paaaiškinta paskirtis, veikimo principas. Parinkti įrankiai, įrenginiai ir įranga konkrečiam tekstilės gaminių priežiūros būdui.	
		2.3.2. Parinkti ir naudoti tinkamus tekstilės gaminių priežiūros įrankius ir įrenginius		
2.3.3. Parinkti ir naudoti tinkamą tekstilės gaminių priežiūros įrangą				
2.4. Rengti įrankius, įrangą ir priemones darbui	Darbo įrankių, įrenginių ir įrangos priežiūra (kasdienė ir profilaktinė ir kt.). Darbo priemonių priežiūra (laikymo sąlygos, terminai, naudojimo reikalavimai ir kt.). Įrankių rūšys: žirklys, smeigtukai, adatos ir kt. Įrenginių rūšys:	2.4.1. Prižiūrėti darbo įrankius, įrenginius ir įrangą	Pademonstruota atliekama darbo įrankių, įrenginių ir įrangos kasdieninė ir profilaktinė priežiūra. Išvardyti darbo priemonių priežiūros ir naudojimo reikalavimai, laikymo sąlygos. Pademonstruotas įrankių, įrenginių ir	
		2.4.2. Žinoti tekstilės gaminių priežiūros priemonių laikymo sąlygas, naudojimo reikalavimus ir terminus		
		2.4.3. Rengti įrankius, įrenginius ir įrangą darbui		
		2.4.4. Rengti įrankius, įrengimus ir įrangą darbui pagal tinkamus darbo režimus		

		siuvimo, valymo, skalbimo, lyginimo, pakavimo. Įrangos rūšys: lygintuvai, presai, oro-garo manekenai, skalbyklės, cheminio valymo mašinos, dėmių valymo stalelis, lyginimo presai, plaunamieji siurbliai.		įrangos parengimas darbui. Pademonstruotas įrangos darbo režimų valdymas. Apibūdintos pavojingos įrenginių ir įrangos darbo vietos.
3. Tekstilės gaminių priežiūros darbų atlikimas	3.1. Atnaujinti ir taisyti tekstilės gaminius	Tekstilės gaminių paskirtis, konstrukcija ir defektų taisymo būdai. Atnaujinimas ir taisymas (susiuvimas, smulkių detalių pakeitimas, aplikavimas, siuvinėjimas, įsiuvimas, lopymas, adymas, kljavimas, naujos furnitūros parinkimas ir prisiuvimas ir kt.).	3.1.1. Ruošti tekstilės gaminius taisyti ar atnaujinti 3.1.2. Parinkti ir atlikti tekstilės gaminių atnaujinimo ar taisymo būdus.	Pademonstruotas nurodytas tekstilės gaminio taisymo būdas
	3.2. Valyti tekstilės gaminius	Valymo rūšys (nusiurbimas, sausasis, šlapiasis). Valymo būdai (šaltasis, karštasis). Valymo programos (temperatūra, laikas ir kt.).	3.2.1. Paruošti tekstilės gaminius valyti 3.2.2. Išmanyti tekstilės gaminių valymo rūšis 3.2.3. Taikyti tekstilės gaminių valymo būdus 3.2.4. Parinkti tekstilės gaminių valymo programas	
	3.3. Skalbti tekstilės gaminius	Skalbimo režimai	3.3.1. Parinkti reikalingus tekstilės gaminių skalbimo režimus	Pademonstruotas

	(švelnus, su virinimu, be virinimo, su balinimu ir kt.). Apdaila (minkštinimas, standinimas, antistatinis poveikis ir kt.).	3.3.2. Atlikti tekstilės gaminių skalbimo technologines operacijas 3.3.3. Išmanyti tekstilės gaminių apdailos būdus ir atitinkamai juos parinkti 3.3.4. Atlikti tekstilės gaminių apdailą	tekstilės gaminių skalbimas. Pademonstruotas tekstilės gaminių apdailos atlikimo procesas.
3.4. Lyginti tekstilės gaminius	Lyginimo režimai (temperatūra, laikas ir kt.). Lyginimas, garinimas, pūko atstatymas.	3.4.1. Žinoti ir parinkti lyginimo, garinimo režimus 3.4.2. Išmanyti lyginimo, garinimo technologijas 3.4.3. Lyginti, garinti tekstilės gaminius, atkurti jų pūkuotumą	Pademonstruotas tekstilės gaminio lyginimas, garinimas, pūkuotumo atkūrimas, parenkant atitinkamą lyginimo ir/arba garinimo režimą
3.5. Pakuoti tekstilės gaminius	Tekstilės gaminių pakavimas (lankstymas, įpakavimas ir kt.)	3.5.1. Lankstyti įvairius tekstilės gaminius 3.5.2. Pakuoti įvairius tekstilės gaminius	Pademonstruotas tekstilės gaminių lankstymas ir įpakavimas
3.6. Saugiai dirbti tekstilės gaminių priežiūros įrankiais, įranga ir priemonėmis	Darbuotojų sauga ir sveikata. Civilinė ir priešgaisrinė sauga. Darbo teisė.	3.6.1. Žinoti darbo patalpų higieninius, sanitarinius, priešgaisrinės saugos reikalavimus ir jų laikytis 3.6.2. Žinoti Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo pagrindus 3.6.3. Žinoti tekstilės gaminių priežiūros darbų saugos instrukcijas ir jomis vadovautis 3.6.4. Žinoti darbo teisės pagrindus	Paašškinti Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo pagrindai bei tekstilės gaminių priežiūros darbų saugos instrukcijos. Išvardyti priešgaisrinės saugos, darbo higienos, civilinės saugos, darbo teisės reikalavimai.